

ÖABT ÖZEL EĞİTİM: 100 ALTIN NOT (BÖLÜM 1)

Öğrenme Hedefi: Öğretmen adayları, ÖABT Özel Eğitim alanı kapsamındaki temel teorik bilgileri ve uygulama stratejilerini 100 kısa notla özetleyerek sınav konularına hakim olacaklardır.

Zihin Yetersizliği ve Otizm (1-20)

1. ZY: IQ < 70 ve uyumsal davranışlarda yetersizlikler.
2. ZY Sınıflandırması: Hafif, Orta, Ağır, Çok Ağır.
3. Eğitsel Sınıflandırma: Eğitilebilir, Öğretililebilir.
4. Down Sendromu: Trizomi 21 kromozom anomalisidir.
5. Fenilketonüri: Önenebilir bir ZY nedenidir.
6. Otizm: Sosyal etkileşim ve iletişimde sınırlılıktır.
7. Otizm Belirtisi: Göz kontağı kurmama, ortak dikkat eksikliği.
8. Stereotipik Hareketler: Sallanma, el çırpma gibi tekrarlayıcı davranışlar.
9. Ekolali: Duyulan kelimelerin aynen tekrar edilmesidir.
10. Aynılığın Korunması: Otizmlilerde rutinlere aşırı bağlılık.
11. Zihin Kuramı: Başkalarının niyetlerini anlayamama (Otizm).
12. Merkezi Bütünleşme: Parçadan bütüne gidememe sorunu.
13. Yürütücü İşlevler: Planlama ve organizasyon güçlüğü.
14. Pecs: Resim değiş-tokuşuna dayalı iletişim sistemi.
15. Sosyal Öyküler: Sosyal durumları açıklayan kısa metinler.
16. Erken Tanı: Otizmde 18-24 ay arası tarama kritiktir.
17. Savant Sendromu: Belirli bir alanda üstün yetenek (örn. bellek).
18. İşlevsel Analiz: Problem davranışın nedenini belirleme.
19. Etkinlik Çizelgeleri: Bağımsızlığı artıran görsel ipuçları.
20. Kaynaştırma: En az kısıtlayıcı eğitim ortamı ilkesi.

Öğrenme Güçlüğü & Yetenek (21-32)

21. ÖG: Normal IQ'ya rağmen akademik başarısızlıktır.
22. Disleksi: Okuma ve kod çözme güçlüğüdür.
23. Disgrafi: Yazılı anlatım ve motor koordinasyon güçlüğü.
24. Diskalkuli: Matematiksel işlem ve mantık yürütme güçlüğü.
25. Fonolojik Farkındalık: ÖG'de en temel eksiklikler.
26. Özel Yetenek: Renzulli'nin Üçlü Halka Kuramı.
27. Hızlandırma: Sınıf atlama veya erken başlama.
28. Zenginleştirme: Müfredatı derinleştirme çalışmaları.
29. Gruplama: Benzer yetenekteki çocukların bir araya gelmesi.
30. Mentorluk: Uzman rehberliğinde çalışma yapma.
31. Asenkron Gelişim: Bilişsel ve fiziksel gelişimin farklı hızı.
32. Yaratıcılık: Özgün ve akıcı fikir üretme kapasitesi.

İşitme ve Görme Yetersizliği (33-50)

33. İşitme Kaybı: Desibel (dB) birimiyle ölçülür.
34. Frekans: Sesin inceliği ve kalınlığıdır (Hertz - Hz).
35. İletimsel Kayıp: Dış veya orta kulak hasarıdır.
36. Sensörinöral Kayıp: İç kulak veya sinir hasarıdır.
37. Koklear İmplant: Sesi sinirsel uyarıya dönüştüren cihaz.
38. İşaret Dili: Görsel ve el hareketlerine dayalı dildir.
39. Total İletişim: Hem sözel hem işaret dilinin kullanımı.
40. Saf Ses Odyometrisi: İşitme eşliğini belirleyen test.
41. Dudak Okuma: Görsel ipuçlarından anlam çıkarma.
42. Görme Keskinliği: Snellen tablosu ile ölçülür.
43. Yasal Körlük: 20/200 veya daha az görme gücü.
44. Braille: Kabartma yazılı okuma-yazma sistemidir.
45. Baston Eğitimi: Bağımsız hareket becerisi kazandırır.
46. Az Gören: Optik araçlarla görmeyi kullanabilen birey.
47. Oryantasyon: Bireyin çevrede nerede olduğunu bilmesi.
48. Büyük Puntolu Kitap: Az görenler için materyal uyarlaması.
49. Taktil (Dokunsal) Uyarın: Kabartma harita ve grafikler.
50. Işık Hassasiyeti: Çevresel ışık düzenlemesi gerektirir.

Çalışma Alanı: Kavram Eşleştirme ve Not Alma

Aşağıdaki terimleri tanımlarıyla eşleştirin ve sağdaki kutucuğa önemli notlarınızı ekleyin.

1. Disleksi () Üçlü Halka Kuramı
2. Renzulli () Sosyal Öyküler
3. Otizm () Okuma Güçlüğü
4. Braille () Kabartma Yazı

ÖABT ÖZEL EĞİTİM: 100 ALTIN NOT (BÖLÜM 2)

UDA, BEP ve Erken Çocukluk (51-75)

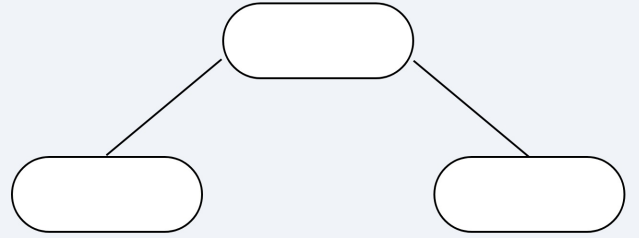
51. Erken Müdahale: 0-3 yaş kritik gelişim dönemidir.
52. UDA: Gözlelenebilir ve ölçülebilir davranışları inceler.
53. Pekiştirme: Davranışın sıklığını artıran sonuçtur.
54. Olumlu Pekiştirme: Ortama sevilen bir uyaran ekleme.
55. Olumsuz Pekiştirme: Ortamdan itici bir uyaran çekme.
56. Sönme: Pekiştirilmeyen davranışın azalmasıdır.
57. Ceza: Davranışın sıklığını azaltan işlemdir.
58. İpucu: Çocuğun doğru tepki vermesini kolaylaştıran yardımcı.
59. Şekil Verme: Hedef davranışa yakın tepkileri ödüllendirme.
60. Zincirleme: Karmaşık becerilerin basamaklara ayrılması.
61. Ayrımı Pekiştirme: Hedef davranışı pekiştirip diğerlerini sönmeye bırakma.
62. BEP: Öğrenciye özel hazırlanan yazılı eğitim planıdır.
63. BEP Birimi: Müdür, öğretmen, aile ve rehber öğretmenden oluşur.
64. Performans Düzeyi: Çocuğun mevcut eğitsel seviyesidir.
65. Uzun Dönemli Hedef (UDH): Bir yıl sonunda beklenen beceri.
66. Kısa Dönemli Hedef (KDH): UDH'ye giden alt basamaklar.
67. Ölçüt: Başarı seviyesini gösteren değer (%80 başarı).
68. Bireyselleştirilmiş Öğretim Planı (BÖP): Ders bazlı detaylı plan.
69. İşlevsel Değerlendirme: Problem davranışın işlevini bulur.
70. Veri Toplama: ABC kaydı (Öncül-Davranış-Sonuç).
71. Süre Kaydı: Davranışın ne kadar sürdüğünü ölçer.
72. Fırsat Öğretimi: Doğal ortamlarda etkileşim başlatma.
73. Genelleme: Öğrenilen becerinin farklı ortamlarda sergilenmesi.
74. Kalcılık: Öğretim bittikten sonra becerinin devam etmesi.
75. Doğal Öğretim: Çocuğun ilgisi takip edilerek yapılan öğretim.

Değerlendirme ve Mevzuat (76-100)

76. Tıbbi Tanılama: Hastanelerde hekimlerce yapılır.
77. Eğitsel Tanılama: RAM'larda uzmanlarca yapılır.
78. Norm Dayanaklı Testler: Çocuğu yaşlılarıyla kıyaslar.
79. Ölçüt Dayanaklı Testler: Çocuğun hedefteki yerini ölçer.
80. Portfolyo: Süreç temelli ürün dosyasıdır.
81. Ekolojik Değerlendirme: Çevresel faktörlerin incelenmesi.
82. Müfredat Temelli Değerlendirme: Okul programına göre ölçüm.
83. RAM: Rehberlik ve Araştırma Merkezi.
84. Kurul Kararı: Yerleştirme kararı Özel Eğitim Kurulu'ndadır.
85. 573 Sayılı KHK: Özel eğitim hizmetlerini düzenleyen temel kanun.
86. Kaynaştırma/Bütünleştirme: Tam zamanlı veya yarı zamanlıdır.
87. Destek Eğitim Odası: Kaynaştırma öğrencileri için ek destek.
88. Evde Eğitim: Okula gelemeyen çocuklar için hizmet.
89. Hastanede Eğitim: Uzun süreli yatan çocuklar için.
90. Dil Gelişimi: Fonoloji, Morfoloji, Semantik, Sentaks, Pragmatik.
91. Alıcı Dil: Konuşulana anlama becerisidir.
92. İfade Edici Dil: Duygu ve düşünceleri dile getirir.
93. Gecikmiş Konuşma: Dil gelişiminin yaşa göre yavaş olması.
94. Artikülasyon Bozukluğu: Seslerin yanlış üretilmesidir.
95. Kekemelik: Akıcılık bozuklukları sınıfındadır.
96. Alternatif İletişim: Konuşamayanlar için işaret veya teknoloji.
97. Sosyal Geçiş: Mezuniyet sonrası hayata hazırlık.
98. Aile Eğitimi: Sürece ailenin aktif katılımını sağlar.
99. Etik İlkeler: Gizlilik ve bireye saygı esastır.
100. Teknolojik Destek: Yardımcı teknolojilerle bağımsızlık.

Bilgi Yapılandırma: Kavram Haritası Şablonu

Üstteki kutuya ana konuyu (örn. UDA), alt kutulara ise anahtar kelimeleri yazarak bilgiyi görselleştirin.

Öğrenci Çalışma Alanı: Kendi Örneklerimi Yazıyorum

Yukarıdaki notlardan yola çıkarak sınavda karşına çıkabilecek bir vaka örneği veya kendi hatırlatıcılarını buraya ekle.

TYMM Programları ve Disiplinlerarası Uygulamalar

41-60: Teknik Notlar (TYMM, Okuma-Yazma, Matematik)

41. TYMM 2024: Beceri odaklı yaklaşım esastır.
42. Okuma: Fonolojik farkındalık temeli.
43. Yazma: Dikte çalışmaları yerine yaratıcı yazma.
44. Matematik: SYSS (Somut-Yarı Somut-Soyut) modeli.
45. Akıcı Okuma: Tekrarlı okuma teknikleri.
46. Problem Çözme: Polya'nın 4 adımı.
47. Zihinden İşlem: Strateji geliştirme.
48. Metin Analizi: Eleştirel okuma soruları.
49. Sayı Hissi: Tahmin becerilerinin geliştirilmesi.
50. Geometri: Van Hiele düzeylerine uygunluk.
51. Yazım Kuralları: Bağlam içinde öğretim.
52. Veri Analizi: Gerçek hayat verileriyle grafikleme.
53. Ölçme: Standart olmayan birimlerle başlama.
54. Ses Bilgisi: Harf-ses eşleşmesinde görsel destek.
55. Kelime Hazinesi: Kavram haritaları kullanımı.
56. Modelleme: Matematiksel durumları görselleştirme.
57. Okuduğunu Anlama: SQ3R yöntemi.
58. Hızlı Okuma: Göz egzersizleri ve odaklanma.
59. Mantıksal Akıl Yürütme: Bulmaca ve oyunlar.
60. Geri Bildirim: Süreç odaklı değerlendirme.

Kapsayıcı Sınıflar: Eğitimciler ve Aileler İçin İpuçları

61-80: Uygulama Notları (Fen, Sosyal, Sanat, Fiziksel Eğitim)

61. Fen: TGA (Tahmin-Gözlem-Açıklama) döngüsü.
62. Sosyal Bilgiler: Yerel tarih araştırmaları.
63. Sanat: Disiplinlerarası sanat entegrasyonu.
64. Fiziksel Eğitim: Motor beceri istasyonları.
65. Fen: Argümantasyon tabanlı öğrenme.
66. Sosyal: Empati odaklı rol yapma tekniği.
67. Müzik: Ritim ve matematik ilişkisi.
68. Hareket: Aktif mola uygulamaları.
69. Ekoloji: Okul bahçesi gözlemleri.
70. Vatandaşlık: Dijital etik ve güvenlik kuralları.
71. Görsel Okuryazarlık: Afiş ve infografik analizi.
72. Drama: Tarihi olayların canlandırılması.
73. Mühendislik: STEM tasarım döngüsü.
74. Coğrafya: Üç boyutlu harita çalışmaları.
75. Estetik: Müze ziyareti ve eleştirisi.
76. Spor: Takım çalışması ve liderlik oyunları.
77. Sürdürülebilirlik: Geri dönüşüm projeleri.
78. Medya Okuryazarlığı: Bilgi doğrulama.
79. El Sanatları: İnce motor gelişimi için kil çalışmaları.
80. Sağlık: Beslenme ve hijyen farkındalık kartları.

Sınıf İçi Öğretim Stratejileri Karşılaştırması

Strateji	Doğrudan Öğretim	Buluş Yoluyla Öğrenme
Öğretmen Rolü	Bilgiyi aktaran, model olan ana kaynak.	Rehber, merak uyandıran, kolaylaştırıcı.
Öğrenci Çıktısı	Temel becerilerin hızlı kazanımı.	Üst düzey düşünme ve kalıcı öğrenme.

Öğretim Planı Taslağı (Çalışma Alanı)

Seçtiğiniz bir notu (41-80 arası) temel alarak 15 dakikalık bir uygulama planı tasarlayınız.

Bütüncül Gelişim ve Final Değerlendirmesi

81-100: Final Notları (Türkçe, Oyun, Müzik, Aile)

81. Türkçe: Dinleme stratejileri için sesli kitaplar.
82. Oyun: Kurallı oyunlarda sıra bekleme sabrı.
83. Müzik: Orff yaklaşımı ile beden perküsyonu.
84. Aile: Haftalık bütенlerle şeffaf iletişim.
85. Türkçe: Yazılı anlatımda planlı yazma.
86. Oyun: Geleneksel çocuk oyunlarının canlandırılması.
87. Müzik: Enstrüman tanıma ve ritim tutma.
88. Aile: Veli katılım saatlerinde aktif rol.
89. Türkçe: Şiir ve tekerleme ile dil akıcılığı.
90. Oyun: Problem çözme odaklı kutu oyunları.
91. Müzik: Müzik eşliğinde yaratıcı dans.
92. Aile: Evde okuma köşesi oluşturma rehberliği.
93. Türkçe: Sözlük kullanma alışkanlığı.
94. Oyun: Eğitici dijital oyunların kontrollü seçimi.
95. Müzik: Yerel ezgilerin kültürel aktarımı.
96. Aile: Öğrenci gelişim dosyalarının paylaşımı.
97. Türkçe: Metin türleri arası geçiş çalışmaları.
98. Oyun: Serbest oyunun gözlem değeri.
99. Müzik: Koro çalışmaları ve çok seslilik.
100. Aile: Eğitimde süreklilik için okul-aile birliği.

Bir dil terapisti, eğitim seansı sırasında genç bir kızla çalışıyor.

Sınav Stratejileri İpuçları

- Soruyu sonuna kadar dikkatle oku.
- Olumsuz ekleri (-ma, -mez) daire içine al.
- Eleyici seçenekleri hızlıca tespit et.
- Zaman yönetimi için "Turlama Tekniği" kullan.
- Kaygıyı yönetmek için nefes egzersizi yap.

Kontrol Listesi: Öğrendim mi?

- Hangi alanlarda kendimi hazır hissediyorum?
- a) TYMM Program Temelleri
 - b) Okuma-Yazma Teknikleri
 - c) Fen ve Matematik Stratejileri
 - d) Sanat ve Fiziksel Etkinlikler
 - e) Aile Eğitimi ve İletişim

Challenge / Uzatma: Özel Eğitim Vaka Analizi

Vaka: 3. sınıf öğrencisi Aras, okuma sırasında harfleri karıştırmakta ve satır takibi yapmaktan zorlanmaktadır. Ayrıca sosyal oyunlara katılımda çekingen davranmaktadır.

Görev: Bu öğrenci için 1 akademik ve 1 sosyal çözüm önerisi yazınız.

100 Notun Özeti ve Geri Bildirim

Tüm notları gözden geçirdikten sonra, mesleki gelişiminize en çok katkı sağlayan 3 maddeyi özetleyiniz.